

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет:Факултет по славянски филологии.....

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Българска филология, задочно обучение, II курс, СИД

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

(код и наименование)

СРЕДНОВЕКОВНИ ПРАКТИКИ И РИТУАЛИ ПРИ ПРАВОСЛАВНИТЕ

СЛАВЯНИ

Преподавател: доц. д-р Илиана Чекова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	да
	Доклад/Презентация	да
	Научно есе	да
	Курсов учебен проект	да
	Учебна екскурзия	да
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	да
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
---	---------------------------------------	---------------

1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	10
3.	Демонстрационни занятия	10
4.	Посещения на обекти	20
5.	Събеседване	50

Анотация на учебната дисциплина:

Свободноизбираемата дисциплина „Средновековни практики и ритуали при православните славяни” е посветена на ежедневиия живот, празниците и представите на православните славяни през Средновековието. Обхванати са южните и източните славяни като част от Slavia Orthodoxa през периода IX-XVII век.

Разглеждат се широк кръг практики и ритуали, отразяващи опрелени религиозни и/или митологични представи: езическата вяра и суеверия; календара и представите за време/пространство; брака и семейството, инициационните ритуали и преходи; владетеля, властта и социалното устройство; книгата и писмеността; храната и кулинарните кодове; знаковостта на облеклото и жестовете; медицината и лечителство; правото и закона, пътуването и поклонничеството и др.

Като изворов материал се използват летописи, хроники, жития, ораторски съчинения, воински повести, поклоннически съчинения, юридически текстове, апокрифи и др.

Предварителни изисквания:

Филологически познания в областта на културната антропология и медиевистиката.

Очаквани резултати:

Запознаване с езическите и християнските традиции на южните и източните славяни през Средновековието и разчитане на ритуалните кодове.

Извеждане на устойчиви модели и реалии на славянската средновековна култура.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Културата на Средновековието – аспекти на изследване. Slavia Orthodoxa като културен феномен	3
2	Християнска религиозност и езически вярвания.	3
3	Календар – езически и християнски.	3

4.	Брак и семейство. Инициационни ритуали.	3
5.	Владетел, власт и социално устройство.	2
6.	Светци и свети места.	2
7.	Книга и писменост	2
8.	Храна и кулинарни кодове.	2
9.	Медицина и лечителство.	2
10	Знаковост на облеклото и жестовете.	2
11	Право и закон.	2
12	Пътуване и поклонничество.	2
13	Театър и зрелище.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
	Съгласно темите от учебното съдържание

Основна:

Библиотека литературы Древней Руси. Т. 1 – 10. СПб. 1997 – 1999.
 Вачева А., Боева Л. Древнерусская литература. Хрестоматия. С., 1992.
 Геннеп А., ван. Обряды перехода: Систематическое изучение обрядов. М., 1999.
 Древнерусская литература. Изображение общества. Отв. ред. А. С. Демин. М., 1991
 Забелин И. Домашний быт русского народа в XVI-XVII столетиях.
 Петканова Д. Разноликото Средновековие. С., 2005.
 Славянские древности. Этнолингвистический словарь в пяти томах. Под общей ред. Н. И. Толстого, т. 1 (А-Г). Москва 1995; т. 2 (Д-К), М., 1999, т. 3. (К-П). М., 2004; т. 4 (П-С). М., 2009; т. 5 (С-Я). М., 2012.

Допълнителна:

Байбурин А.К. Жилище в обрядах и представлениях восточных славян. Л., 1983; 2-е изд. М., 2005.
 Байбурин А.К. Ритуал в традиционной культуре (Структурно-семантический анализ восточнославянских обрядов). СПб. 1993.
 Байбурин А.К. Этнические стереотипы мужского и женского поведения. СПб. 1991.
 Боровский Я. Е. Мифологический мир древних киевлян. Киев, 1982.
 Българска митология. Енциклопедичен речник. Съст. Анани Стойнев. С., 1994.

- Власова М. Русские суеверия: Энциклопедический словарь. — СПб.: Азбука, 2000.
- Гагова Н. Владетели и книги. С., 2010.
- Георгиева И. Българска народна митология. С., 1983.
- Гура, А. Брак и свадьба в славянской народной культуре: семантика и символика. М., 2011.
- Гюрова Св. Поклонничество и поклонническа литература. София, 1996.
- Данилевский И.Н. Древняя Русь глазами современников и потомков (IX-XII вв.). М., 1998.
- Данилевский И.Н. Русские земли глазами современников и потомков (XII-XIV вв.). М., 2000.
- Демин А. С. Художественные миры древнерусской литературы. М., 1993.
- Еремина В.И. Ритуал и фольклор. Л., 1991.
- Иванова К. В началото бе книгата. С., 2002.
- Льо Гоф Ж. Есета Въображаемият свят на Средновековието. С., 1998.
- Льо Гофф Ж. Цивилизацията на средновековния Запад. С., 1999.
- Милтенова А., Кирилова А. Средновековни лековници и амулети С., 1994.
- Назаренко А. В. Русь на международных путях: Междисциплинарные очерки культурных торговых, политических связей IX – XII вв. М., 2001
- Романов Б.А. Люди и нравы Древней Руси: Историко-бытовые очерки XI-XIV вв. 2-е изд. М.; Л., 1966.
- Рыбаков Б. А. Язычество Древней Руси. М., 1987.
- Успенский Б. А. Царь и император. М., 2000
- Фосие Р. Обикновения човек през Средновековието. С., 2009.
- Франклин С. Письменность, общество и культура Древней Руси (ок. 950-1300 гг.). Спб., 2010.
- Чекова И. Образи на светостта в Киевска Русия от XI век. – Култ и обредност. Годишник на асоциация „Онгъл”, т. 2, год. II, С., 2001, 89-102.
- Чекова И. Коледният текст (Етноложки наблюдения върху руската фолклорна традиция). – Езици на общуването (Фолклор и религия). Годишник на асоциация „Онгъл”, т. 3, год. III, С., 2003, 31 - 38.
- Чекова И. Паломничество в святыне земли в русской фольклорной традиции. – Jews and Slavs, Volume 10. Edit by W. Moskovich and S. Schwarzband. Semiotics of Pilgrimage. Jerusalem 2003, 55 - 72.
- Чекова И. Св. Георгий Победоносец и св. Димитрий Солунский в культурной традиции Киевской Руси. – In stolis repromissionis. Светци и святост в централна и източна Европа. С., 2012, 211-222.
- Чекова И. Сватбеният текст (наблюдения върху поетиката и символика на източнославянските сватбени песни и обредни формули). – В: Образ – мит – текст. Годишник на асоциация „Онгъл”, т. 14, год. X, С., 2016, 203-230.
- Языки культуры и проблемы переводимости. М., 1987.

Дата: 12.06.2018 г.

Съставила: доц. д-р Илиана Чекова